

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2001/279

Karar Sayısı : 2001/91

Karar Günü : 24.5.2001

R.G. Tarih-Sayı :17.01.2002-24643

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Bursa Asliye 1. Ticaret Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 18.6.1999 günlü, 4389 sayılı "Bankalar Kanunu"nun 14. maddesinin beşinci fıkrasının (a) bendinin son paragrafında yer alan, "Hakkında bu fıkranın (aa) alt bendi hükümleri uygulanan bankanın devredilen aktiflerinin toplamının devredilen pasiflerinin toplamını karşılamaması halinde aradaki fark Fon tarafından ödenir" tümcesinin; 20. maddesinin birinci bendinin (a) alt bendi ile son paragrafının;

14.1.1970 günlü, 1211 sayılı "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu"nun 40. maddesinin II numaralı paragrafının (d) bendinin, "Bankaca, banka sisteminde belirsizlik ve güvensizlik oluşması ve fon çekilişlerinin hızlanması halinde ...4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 14 üncü maddesi kapsamında bulunan bankalara, şartları Banka tarafından kararlaştırılmak üzere, fon çekilişlerini karşılayacak miktarda kredi verilir. Bu hüküm gereğince kendisine kredi verilen bankalarla ilgili olarak bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılması halinde Banka, verilen kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder" bölümünün,

Anayasa'nın 5., 11., 167/1., 172. ve 173. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

İnterbank Anonim Şirketi'nin İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesi uyarınca açtığı itirazın iptali davasında, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun ve 1211 sayılı T.C. Merkez Bankası Kanunu'nun itiraz konusu kurallarının Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptalleri için başvurmuştur.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu yasa kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 294 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre mahkemeler bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları yasa ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince

açılmış ve görevine giren bir dava bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

A- 4389 Sayılı Bankalar Kanunu'nun 14. Maddesinin Değişik Beşinci Fıkrasının (a) Bendinin Son Paragrafında Yer Alan İtiraz Konusu Tümce ile 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40. Maddesinin II. Paragrafının Değişik (d) Bendinin İtiraz Konusu Bölümünün İncelenmesi

4389 sayılı Kanun'un 14. maddesinin itiraz konusu tümcesinde, "Hakkında bu fıkranın (aa) bendi hükümleri uygulanan bankanın devredilen aktiflerinin toplamının devredilen pasiflerinin toplamını karşılamaması halinde aradaki fark Fon tarafından ödenir"; 1211 sayılı Yasa'nın 40. maddesinin itiraz konusu bölümünde ise, "Bankaca, banka sisteminde belirsizlik ve güvensizlik oluşması ve fon çekilişlerinin hızlanması halinde... 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında bulunan bankalara, şartları Banka tarafından kararlaştırılmak üzere, fon çekilişlerini karşılayacak miktarda kredi verilir. Bu hüküm gereğince kendisine kredi verilen bankalarla ilgili olarak bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılması halinde Banka, verilen kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder" denilmektedir.

4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun Geçici 2. maddesinin (I) bendinde de, bu Kanunun yayımı tarihinden önce yönetimi veya hisseleri Fon'a intikal eden bankalar hakkında da 14. madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

İnterbank Anonim Şirketi'nin yönetimi 3182 sayılı Bankalar Kanunu'nun 64. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredilmiş ve 25. maddesi uyarınca da Banka'nın zararları, hisselerinin tamamı karşılığında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nca devralınmıştır. Bu durumda Banka'nın bir başka bankaya devri söz konusu olmayıp Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu mülkiyetinde bankacılık faaliyetlerine devam etmektedir. Kaldı ki, itiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin elindeki dava, İnterbank Anonim Şirketi'nin kredi alacağından dolayı kredi borçluları hakkında İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesi uyarınca açtığı itirazın iptali davasıdır. Bu nedenle, itiraz konusu kurallar Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanmayacağından, istemin başvuran Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

B - 4389 Sayılı "Bankalar Kanunu"nun 20. Maddesinin 1 Numaralı Bendinin (a) Alt Bendi ile Son Paragrafının İncelenmesi

İtiraz konusu kurallarda Bakanlar Kurulunun bankaların ödünç para verme işlemleri ve mevduat kabulünde uygulayacakları azami faiz oranları ile sağlayacakları diğer menfaatlerin nitelikleri ile azami miktar ya da oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya yetkili olduğu ve bu yetkilerini Merkez Bankasına devredebileceği belirtilmiştir.

Davacı Banka, kredi sözleşmesine dayanarak açtığı krediden doğan alacağından dolayı kredi borçlusu davalılar hakkında 12.4.1999 tarihinde haciz yoluyla icra takibine başlamıştır. Davalıların, %250 oranında temerrüt faizi istemenin akdi ve yasal dayanağı bulunmadığını ileri sürerek borca itirazları üzerine, 26.4.1999 tarihinde takip durdurulmuştur. Davacı Banka, duran takibin devamını sağlamak için, İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesi uyarınca, 23.9.1999 tarihinde itirazın iptali davası açmıştır.

Bankaların ödünç para verme işlemlerinde uygulayacakları azami faiz oranlarına ilişkin düzenlemeler Bankalar Kanunu'nda yer almaktadır.

Her davada uyuşmazlığın dava tarihinde yürürlükte bulunan mevzuata göre çözülmesi gerekir. İcra ve İflas Kanunu'nun 67. maddesi uyarınca açılacak itirazın iptali davası ilamsız icranın devamıdır. Bu nedenle, Mahkeme'nin elindeki itirazın iptali davasında "temerrüt faizine ilişkin" uygulayacağı kural, icra takibinin başladığı tarih olan 12.4.1999'da yürürlükte bulunan 25.4.1985 günlü, 3182 sayılı Bankalar Kanunu'nun kredi faiz oranlarına ilişkin düzenlemeleri içeren 40. maddesidir. Bu durumda icra takibi başladıktan sonra 23.6.1999 tarihinde yürürlüğe giren 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 20. maddesinde yer alan itiraz konusu kurallar, Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanmayacağından, istemin başvuran Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

III- SONUÇ

A- 18.6.1999 günlü, 4389 sayılı "Bankalar Kanunu"nun;

1- 14. maddesinin 4491 sayılı Yasa ile değiştirilen beşinci fıkrasının (a) bendinin son paragrafında yer alan "Hakkında bu fıkranın (aa) alt bendi hükümleri uygulanan bankanın devredilen aktiflerinin toplamının devredilen pasiflerinin toplamını karşılamaması halinde aradaki fark Fon tarafından ödenir" tümcesi,

2- 20. maddesinin (1) numaralı bendinin (a) alt bendi ile son paragrafı,

B- 14.1.1970 günlü, 1211 sayılı "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu"nun 40. maddesinin (II) numaralı paragrafının 4491 sayılı Yasa'nın 16. maddesi ile değiştirilen (d) bendinin,

"Bankaca, banka sisteminde belirsizlik ve güvensizlik oluşması ve fon çekilişlerinin hızlanması halinde,... 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında bulunan bankalara, şartları Banka tarafından kararlaştırılmak üzere, fon çekilişlerini karşılayacak miktarda kredi verilir.

Bu hüküm gereğince kendisine kredi verilen bankalarla ilgili olarak bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılması halinde Banka, verilen kredi miktarı ile sınırlı olmak üzere iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder"

bölümü,

itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin davada uygulayacağı kurallar olmadığından, bunlara ilişkin başvurunun, Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, 24.5.2001 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Üye

Mustafa BUMİN

Haşim KILIÇ

Yalçın ACARGÜN

Esas Sayısı : 2001/279
Karar Sayısı : 2001/91

Üye

Sacit ADALI

Üye

Ali HÜNER

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Mahir Can ILICAK

Üye

Rüştü SÖNMEZ

Üye

Ertuğrul ERSOY

Üye

Tülay TUĞCU

Üye

Ahmet AKYALÇIN